

17 Mayıs 2008

Kıbrıs Gazetesi

http://www.kibrisgazetesi.com/index.php/cat/2/news/53761/PageName/Ic_Haberler

ABD – ÇİN KISKACINDA MYANMAR

Birçok insanın dünya coğrafyasındaki yerini bile bilmediği Myanmar(eski ismiyle Birmanya) geçen hafta içinde yaşadığı korkunç afetle adını dünyaya duyurdu. Asya iklimine uygun bir kasırga türü olan " Nergis Kasırgası" ülkeyi kırdı geçirdi. Resmi kaynaklara göre, 15.000'ni çocuk olmak üzere 35.000 kişi öldü, 2 milyon kişi evsiz, aç ve susuz kaldı. Birleşmiş Milletler'e göre ise ölenlerin sayısı 100.000'nin, Kızılhaç'a göre ise 125.000 kişinin üstünde. Binlerce aç ve susuz insan batılı ülkelerden gelecek yardımı bekliyor. Üstelik ülke, kolera, humma ve sıtma gibi salgın hastalıklar tehdidi altında. Ancak başta ABD olmak üzere, tüm batılı devletler, ülkeyi idare eden generaller cuntasının, Batı dünyasının gönderdiği tıbbi yardım dahil hiç bir yardımı kabul etmediği veya en azından kabul etmekte ve halka dağıtmakta çok yavaş davrandığından yakınıyorlar. Hatta yakınmalar öylesine arttı ki, AB ortak dış politika yüksek temsilcisi Solana, cuntanın bu tutumunun devam etmesi halinde BM'ler sözleşmesinin verdiği müdahale hakkını kullanabileceklerini bile dile getirdi. Cuntanın getirdiği haberleşme yasağına rağmen görülen o ki, gerçekten, sırtlarını Çin'e dayamış olan generaller, prestijlerini ve inanılırlıklarını kaybetmemek için felaketi bütün boyutlarıyla dünyaya yansıtmaktan korkuyorlar. Bu anlamda, ABD ve diğer batılı ülkelerin yakınmalarını haklı görmemek mümkün değil. Değil ama bugün Myanmar'ın içine düştüğü acıklı durumun oluşmasında ve başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere Myanmar halkının çektiği bunca acının ortaya çıkmasında ABD'nin ve diğer batılı ülkelerin hiç mi kusuru yok? Ortaya çıkan bu insanlık dışı tablo bir " dünya imparatoru" olma iddiasında bulunan ABD'nin Asya-Pasifik ekseninde Çin'le giriştiği küresel güç olma rekabetinin bir sonucu değil mi?

Myanmar, Hint Okyanusunda Bengal Körfezi'ne hakim bir noktada bulunan fakir bir Güney Asya ülkesi. Yaklaşık 50 milyonu bulan nüfusunun dörtte üçünün aylık geliri sadece 20 lira civarında. Eski bir İngiliz sömürgesi olan ülkede zengin olduğu söylenen ancak işletilemeyen petrol ve doğalgaz kaynakları var. Ancak küresel güçlerin ülkeye duydukları ilgi bu kaynaklardan ziyade Myanmar'ın stratejik konumundan kaynaklanıyor. Zira Myanmar'ın bulunduğu bölge, Hint Okyanusu'nu ve Bengal Körfezi'ni ve dolayısıyla bu bölgelerden geçen su yollarını kontrol etme imkanına sahip. Bu su yolları Çin, Japonya ve Güney Kore içinse yaşamsal bir önem taşıyor. Özellikle Çin, yıllık 600 milyon varil olan petrol ihtiyacınının 400 milyon varilini Ortadoğu'dan alarak bu yollar üzerinden ülkesine getiriyor ve AB ile olan ticaretini de bu yolla yapıyor. Dolayısıyla Çin, Myanmar'ın teorik olarak kontrol etme imkanına sahip olduğu ancak hiç bir zaman kontrol edemediği bu su yolu üstünde Hindistan ve ABD dahil hiç bir devletle rekabet etmek istememiş ve kontrolü daima elinde bulundurmak istememiştir.

Myanmar'ı bir tampon olarak kullanarak Bengal Körfezi'ne ve Hint Okyanusu'na inmek isteyen Çin'e bu imkanı ülkedeki cunta idaresine sırtını dönen ABD ve diğer batılı ülkeler vermişlerdir. Şöyle ki; Myanmar, 48'de bağımsızlığını kazandıktan sonra burada ayrıntılarına girmeye gerek görmediğimiz ciddi siyasi sarsıntılar geçirmiştir. Bu sarsıntıların sonunda askerler 62'de idareye el koymuşlardır. 88'de " Demokrasi için Ulusal Birlik Hareketi" seçimleri kazandığı halde askerler parlamentoyu bu partiye teslim etmemişlerdir. İşte yapılan seçimlere rağmen askerlerin iktidarı seçilmiş siyasilere teslim etmemeleri, Batı dünyasının Myanmar'ı kendi kaderine teslim etmesinin temel nedeni olmuştur. ABD ve batının Myanmar'la ilgilenmemesinden doğan boşluğu ise Asya'nın yükselen küresel gücü Çin olmuştur.

Soğuk Savaş sonrasında Bengal Körfezi ve Hint Okyanusu'na inerek bu bölgedeki ABD ve Hint varlığını kırmak isteyen Çin, hiç vakit geçirmeden batı tarafından dışlanan Myanmar'la ekonomik, teknik ve askeri işbirliği

antlaşmaları imzalamıştır. Bu antlaşmalar çerçevesinde ülkedeki cuntaya ekonomik yardımlarda bulunan Çin, askeri işbirliği kapsamında da ülkeyi silahlandırmış ve bazı askeri üslerin de kullanma hakkını elde etmiştir. Geçtiğimiz yıllar içindeyse, Çin, ülkede son model silah sistemleriyle donatılmış deniz üsleri inşa etmeye başlamıştır. ABD ve Hint donanmasına karşı hazırlanan bu deniz üslerinin tamamlanmasından sonra Çin'in, Myanmar'da bir dinleme ve izleme tesisi kurarak küresel rakipleri olan ABD ve Hindistan'ı dinleyeceğinden de kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Çin'in bölgedeki diğer ülkeler olan Kamboçya, Laos ve Tayland'la yapmış olduğu işbirliği de bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Çin'in Myanmar vasıtasıyla Bengal Körfezi ve Hint Okyanusunda elde ettiği bu stratejik kazanımlar, başını Irak kumlarına gömmüş olan ve bu kumlarda 4.000 askerini kaybeden ABD'yi uykudan uyandırmıştır. ABD'nin uykudan uyanmasında, Çin'in elde ettiği kazanımlardan rahatsız olan Asya'daki partnerleri Japonya, Güney Kore ve Hindistan da etkili olmuştur. Basra Körfezindeki varlığı Çin'in İran'la olan stratejik ortaklığı nedeniyle devamlı bir tehdit altında olan ABD, Asya-Pasifik bölgesindeki varlığını da Çin'e kaptırmak istememiş ve harekete geçerek bilinen taktiğini uygulamaya koymuştur. ABD'nin artık klasikleşmiş bu taktiği de bölge ülkelerin iç işlerine karışarak bu ülkelerde kendisine bağımlı, fakat potansiyel düşmana karşı olan iktidarlar oluşturmaktır. Bilindiği gibi, ABD bu taktiğini Nepal ve Tayland'da uygulamış, fakat her iki ülkeyi de Çin'e karşı bir düşman haline getirememiştir. İşte ABD, bu taktiğini 2007 yılının Eylül ve Ekim aylarında Myanmar'da sahneye koyarak, cuntayı devirmeye çalışmış ancak yine başarılı olamamıştır. Hatırlanacağı gibi bu tarihlerde, ülkede artan petrol fiyatlarını protesto amacıyla Budist rahipler yollara dökülmüş ve bu protestolara ABD yanlısı Çin düşmanı ruhani lider Dalay Lama da destek verince öğrenciler ve halk da protestolara katılmış ve ülke savaş alanına dönmüştü. Yaşanan bütün bu olayların cunta ordusu tarafından nasıl sert bir şekilde önlendiği ise hala hatırlardadır.

Sonuçta, dünyamızın bugün geldiği noktada düşünmemiz ve belki de üzülmemiz gereken, insanoğlunun, küresel hegamonik aktörlerin kendi ulusal çıkarları uğruna yürüttükleri strateji savaşlarında insanlığa verdikleri her türlü zarara çok rahat alışmış olmaları ve ortaya çıkan her türlü haksızlığı da çok çabuk kanıksar hale gelmiş olmalarıdır. Plautus'un deyişiyle "bir elleriyle yemek verirken diğer ellerinde de taş tutan" bu aktörler güçlerini biraz da "küresel kamu yararı" lehine kullanmadıkça, Myanmar gibi coğrafyasına teslim olmuş zayıf ülkelerin halkları herhalde daha çok cefa çekeceklerdir.